

Danuta Mastalska

Maryja wzorem i nauczycielką w nauczaniu Jana Pawła II

Salvatoris Mater 5/3, 90-104

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mariologia posoborowa podkreśla potrzebę ukazywania Maryi jako wzoru do naśladowania, jako nauczycielkę życia chrześcijańskiego. Bez tej perspektywy nie można zbudować ani poprawnej mariologii, ani też pobożności. Sobór nazwał Maryję „pierwowzorem Kościoła”¹. Zatem nasze wpatrywanie się w Maryję ma służyć przede wszystkim takiemu poznaniu Jej, które prowadzi do naśladowania. To najwyższa forma kultu maryjnego. Maryja cała jest dla Chrystusa i cała jest dla Boga we wszystkim, cokolwiek możemy o Niej powiedzieć. Także dla każdego z nas Chrystus jest Alfą i Omegą – początkiem i eschatycznym spełnieniem. Nasze życie chrześcijańskie, w którym mamy podążać za Barankiem Paschalnym, czerpie wpieryw i przede wszystkim wzór z Jego świętego życia – stąd też koncentruje się na poznaniu (również teologicznym) Jego Osoby i dzieła. Maryja jako pierwsza, najdoskonalsza uczennica Chrystusa w pełni ten Boski

Danuta Mastalska

Maryja wzorem i nauczycielką w nauczaniu Jana Pawła II

SALVATORIS MATER
5(2003) nr 3, 90-104

wzór w sobie odzwierciedla. Widzimy w Niej, jak można w ludzkim życiu stać się zwierciadłem Chrystusa. Wielkość Maryi można zobaczyć tylko w Chrystusie. W Niej odbija się świętość samego Pana. Przyglądając się Maryi uczymy się, jak mamy iść za Chrystusem – Ona jest w tym naszą nauczycielką i wzorem.

Temat naśladowania, wzorczości Maryi Jan Paweł II stara się

również uwypuklić w swym maryjnym nauczaniu, nawiązując przy tym do mariologii soborowej, którą chętnie i często przywołuje.

Najchętniej Papież mówi o Maryi jako wzorze Kościoła czy też poszczególnych chrześcijan, ale ukazuje Maryję także jako nauczycielkę. Zatem w niniejszym artykule spróbujemy się przyjrzeć tym dwóm obrazom nakreślonym przez Jana Pawła II.

Wpierw i najczęściej Papież przedstawia Maryję jako wzór-pierwowzór Kościoła, idąc za nauczaniem soborowym. Jej obecność – jak to właśnie podkreśla – w życiu Kościoła jest obecnością wzorcą. Maryja bowiem jest początkiem Kościoła, jego najszlachetniejszym członkiem i prawzorem jako oblubienicy i matki². Powołując się na Sobór Papież stwierdza: *Maryja „przodowała”, stając się „pier-*

¹ LG 63.

² RM 1.

wowzorem Kościoła, w porządku wiary, miłości i doskonałego zjednoczenia z Chrystusem” (KK 64). Owo wzorcze „przodowanie odnosi się do samej wewnętrznej tajemnicy Kościoła, który widzi wypełnienie swej zbawczej misji, łącząc w sobie – podobnie jak Maryja – właściwości „matki i dziewicy”³. Tę wzorczą funkcję Maryi Papież widzi na planie dziejowego procesu – drogi wiary Kościoła⁴. Nawiązując do soborowego wskazania, że w Maryi odbijają się najważniejsze treści wiary, także nazywa Ją „zwierciadłem” odbijającym wielkie dzieła Boże⁵ i wzorem, który mamy naśladować, ucząc się od Niej co znaczy być prawdziwym uczniem Chrystusa⁶. Wiara i pełne miłości uznanie Jej godności, które wzbudzają przywiązanie do Matki Bożej, mają owocować naśladowaniem Jej cnót⁷. Maryja jest wręcz idealną figurą, uosobieniem, archetypem Kościoła. W Niej dokonało się przejście od Izraela do Kościoła jako w pierwszej z prostych, ubogich i wiernych, którzy oczekują odkupienia. Była pierwszą odkupioną oczekującą Odkupiciela – w pokorze i posłuszeństwie⁸.

Kościół, którego pierwowzorem jest Maryja, staje się matką, gdy jak Ona przyjmuje z wiarą słowo i dochowuje mu wierności, jak też, gdy – Papież przypomina tu naukę Soboru – rodzi w Duchu Świętym synów Kościoła. Macierzyństwo Kościoła znajduje nie tylko wzór w Maryi, ale także jest związane z Jej współdziałaniem⁹. Z drugiej strony, można powiedzieć, że Kościół współdziała z Maryją przez naśladowanie Jej we wdzięczności i współpracy z dziełem zbawienia – czyni to z Maryją i jak Maryja. On także, w misyjnym zaangażowaniu, pracuje dla odrodzenia człowieka¹⁰. To macierzyńskie zadanie Kościół rozpoznaje, i odkrywa jego

³ TAMŻE, 5.

⁴ TAMŻE, 6.

⁵ TAMŻE, 25.

⁶ JAN PAWEŁ II, *Odpowiedzialność za innych*. Homilia podczas Mszy św. w sanktuarium Matki Bożej w Zapopán. 30 I 1979r., w: *Jan Paweł II o Matce Bożej (1978-1998)*, t. I. *Homilie i przemówienia*, red. A. SZOSTEK, Wyd. Ks. Marianów, Warszawa 1998, 21. W niniejszym artykule będą stosowane następujące skróty: I (*Jan Paweł II o Matce Bożej 1978-1998. Encyklika Redemptoris Mater. Fragmenty Encyklik, Adhortacji, Listów apostoelskich*, red. A. Szostek MIC, Wyd. Ks. Marianów, Warszawa 1998); II (*Jan Paweł II o Matce Bożej 1978-1998. Homilie i przemówienia*, red. A. Szostek MIC, Wyd. Ks. Marianów, Warszawa 1998); III (*Jan Paweł II o Matce Bożej 1978-1998. Homilie i przemówienia*, red. A. Szostek MIC, Wyd. Księży Marianów, Warszawa 1999); IV (*Jan Paweł II o Matce Bożej 1978-1998. Audjencje generalne*, red. A. Szostek MIC, Wyd. Księży Marianów, Warszawa 1999); V (*Jan Paweł II o Matce Bożej 1978-1998. „Anioł Pański”*, red. A. Szostek MIC, Wyd. Księży Marianów, Warszawa 1999).

⁷ TENŻE, *Pobożność maryjna a kult obrazów* (29 X 1997), IV, 317.

⁸ TENŻE, *Wstawiennictwo Maryi o jedność chrześcijan* (30 XI 1979), II, 103.

⁹ RM 42-44.

¹⁰ JAN PAWEŁ II, *Redemptoris missio*, 92.

sens, kontemplując macierzyństwo Maryi; odkrywa Jej doświadczenie *przyjęcia życia i opieki nad nim*¹¹. Macierzyństwo Maryi nacechowane jest szczególną płodnością – jest to płodność w Duchu Świętym. Podobnie Kościół, którego Maryja jest pierwowzorem, w Duchu poczyrna i rodzi do nowego życia¹². Ale Maryja nie tylko przez związek z Duchem Świętym, lecz także przez to, że jest *przybytkiem Trójcy Świętej*, staje się *prototypem* Kościoła¹³. Jan Paweł II zwraca się także do Maryi z prośbą, by była obecna w Kościele świętym, który naśladuje Ją chcąc być dobrą Matką. Czyni to przez troskę o wszystkie potrzeby naszych dusz, która wyraża się w głoszeniu Ewangelii, udzielaniu sakramentów (zwłaszcza chroniąc rodziny przez sakrament małżeństwa i jednocząc wszystkich w Eucharystii) i w służbie miłości każdemu od kolebki po grób¹⁴.

Maryja jest pierwowzorem, archetypem Kościoła i w tym, że on również pragnie być matką i dziewicą¹⁵; *Ona jest figurą i wzorem Kościoła w dziewictwie i macierzyństwie*¹⁶. Jej macierzyństwo jako niesplamione jest zapowiedzią dziewiczego macierzyństwa Kościoła¹⁷. *Maryja jest więc figurą Kościoła ze względu na niepokalaną świętość, dziewictwo, oblubieżność i macierzyństwo*¹⁸. Jest jego wzorem doskonałym przez to, że otrzymała niepowtarzalny przywilej Matki Boga¹⁹. Dziewictwo Maryi, również jako wzór dla Kościoła, ma charakter chrystocentryczny – ma to znaczenie dla dziewictwa przeżywanego w Kościele – rzuca światło na ofiarę dziewictwa i nadaje mu sens²⁰. Jednakże Kościół nie jest dziewicą w ciele wszystkich swych członków; w tym sensie dziewictwo nie jest charakterystyczne dla Kościoła. Kościół jest dziewicą w sensie duchowym – w wierze, nadziei i miłości²¹. Kościół widzi w Maryi, już od zesłania Ducha Świętego, wzór także duchowego macierzyństwa²². Maryja w Wieczerniku Zielonych Świąt przyjmuje Ducha Świętego nie ze względu na siebie – jak to było podczas zwiastowania – lecz teraz wszystko dzieje się tu ze względu na Kościół, którego ma być typem, wzorem i Matką²³.

¹¹ EV 102.

¹² JAN PAWEŁ II, *List do kapłanów na Wielki Czwartek*, Città del Vaticano 1987, 13.

¹³ TENŻE, *Co znaczy poświęcić świat Niepokalanemu Sercu Maryi?* (13 V 1982), II, 156.

¹⁴ TENŻE, *Bądź pozdrowiona, Matko Meksyku – Matko Ameryki Łacińskiej* (27 I 1979), II, 17-18.

¹⁵ TENŻE, *Maryjny wzór Kościoła* (22 XII 1987), III, 12.

¹⁶ TENŻE, *Obecność Maryi na Soborze Watykańskim II* (13 XII 1995), IV, 130.

¹⁷ TENŻE, *Maryja figurą i wzorcem Kościoła* (6 VIII 1997), IV, 282.

¹⁸ TAMŻE.

¹⁹ TENŻE, *Wzór macierzyństwa Kościoła* (13 VIII 1997), IV, 285.

²⁰ TENŻE, *Maryja – wzór dziewictwa* (7 VIII 1996), IV, 197.

²¹ TENŻE, *Wzór dziewictwa Kościoła* (20 VIII 1997), IV, 288.

²² TENŻE, *List na 1600. rocznicę I Soboru Konstantynopolitańskiego i na 1550. rocznicę Soboru Efezkiego*, I, 132.

²³ TENŻE, *Maryja a dar Ducha Świętego* (28 V 1997), IV, 265.

Jan Paweł II mówiąc o Maryi jako figurze Kościoła zaznacza, że należy tę wzorczość rozumieć nie jako niedoskonałą zapowiedź, lecz jako duchową pełnię, którą Maryja nie tylko zapowiada, ale i przedstawia²⁴.

Kościół, podobnie jak Maryja, jest nie tylko matką, ale i nauczycielką, która wskazuje drogę naśladowania Chrystusa²⁵ i adorowania Go²⁶. Główny sposób nauczania Maryi to wskazywanie na Chrystusa: *Czyni to kierując naszą uwagę ku swemu Boskiemu Synowi i pouczając, tak jak pouczała na godach weselnych w Kanie: „Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie” (J 2, 5)*²⁷. I jest to wielkie napomnienie Maryi skierowane do Kościoła²⁸. Mamy zatem wsłuchiwać się w to wezwanie Maryi i iść za Jej przykładem naśladowując Jej życie²⁹. *Ona – Służebnica Pańska, Matka i Uczennica – jest pierwszym wzorem, przewodnikiem i wsparciem na drodze Ludu Bożego*. Papież nazywa Maryję najprawdziwszym wzorem doskonałego naśladowania Chrystusa i, przypominając naukę Soboru, zaznacza, że Kościół w osobie Maryi już osiąga doskonałość. Ona swym wzorem wlewa w nasze serca ufność w drodze wzrastania ku świętości. Ona też pomaga wszystkim swoim synom znajdować drogę do domu Ojca³⁰. W różańcu odkrywamy „drogę” Maryi, która jest drogą Jej przykładu w wierze, milczeniu i słuchaniu (to zarazem droga pobożności maryjnej)³¹. Maryja otwiera przed Kościołem pielgrzymkę, drogę wiary (jako syntezę tego, co sama przeżyła), którą Kościół będzie podążał w Roku Maryjnym. Jest to zarazem (wylaniająca się z profetycznego hymnu Maryi, *Magnificat*) świadomość imperatywów „nowych czasów” u tych, którzy mają poczucie bycia Kościołem³². Maryja, dzięki specjalnemu darowi otrzymanemu od Chrystusa, stała się Matką Kościoła i wskazuje drogę wiodącą do Syna³³. Papież wprost nazywa Maryję *Hodegetrią*, która wskazując dłonią na swego Syna, wskazuje na „drogę” do Bożego królestwa, gdyż to Chrystus jest Drogą do niego³⁴. Także w różańcu Maryja przypomina tajemnice

²⁴ TENŻE, *Maryja figurą...*, 283.

²⁵ TENŻE, *Kościół broni wolności każdego człowieka* (24 I 1998), „*Salvatoris Mater*” 1(1999) nr 1, 357.

²⁶ TENŻE, *Przez Maryję...*, 347.

²⁷ TENŻE, *Sanktuaria maryjne w Indiach* (9 II 1986), V, 157. Por. TENŻE, *Tajemnica Trójcy Świętej a Maryja* (24 IX 2000), „*Salvatoris Mater*”, 3(2001) nr 2, 369; TENŻE, *Wezwanie Matki* (14 I 2001), „*Salvatoris Mater*” 4(2002) nr 1, 286; RVM 14.

²⁸ RVM 21.

²⁹ TENŻE, *Przez Maryję do Jezusa* (30 XII 1992), IV, 85. Por. *Dies Domini*, 86.

³⁰ RM 47.

³¹ RVM 24.

³² TENŻE, *Encyklika poświęcona Błogosławionej Maryi Dziewicy* (25 III 1987), IV, 41.

³³ *Incarnationis mysterium* 14.

³⁴ TENŻE, *Przewodniczka na drodze do jedności* (28 II 1984), V, 128.

Syna pragnąc, by je kontemplowano, i by dzięki temu mogły wydać z siebie całą swą zbawczą moc³⁵. Zatem przypomina je (wskazuje na Chrystusa), by służyły codzienności chrześcijańskiego życia. Pomaga znaleźć Chrystusa i uczy iść za Nim, naśladować Go³⁶, zachęca do komunii z Nim³⁷, jest *Przewodniczką prowadzącą do źródła światła i miłości*³⁸. Ona sama jest dla uczniów wzorem naśladowania Jezusa z wiarą, nadzieją i miłością³⁹. W Częstochowie 14 VII 1991 r. w modlitwie na Anioł Pański Jan Paweł II zwrócił się do Maryi w słowach: *Naucz nas Twojego zawierzenia, Twojej nadziei i Twojej miłości. Naucz nas wychodzić ku Twojemu Synowi. Prowadź nas do Niego. Niech On będzie odpowiedzią na wszystkie nasze pytania*⁴⁰. W szkole Maryi uczymy się kontemplować piękno oblicza Chrystusa⁴¹. Maryja jest dla nas jaśniejącą gwiazdą prowadzącą nas na duchową drogę⁴². Śladami Jej wędrowki kroczymy drogą wiodącą na spotkanie z Panem⁴³. Ona dzięki temu, że pozwoliła się całkowicie kształtować wewnątrznie swemu Boskiemu Synowi przez Jego Boską doskonałość, stała się pierwowzorem zbawionych⁴⁴.

Funkcję nauczycielki i wzoru spełnia Maryja tak wobec Kościoła, jak i poszczególnych jego członków. Jest dla wszystkich przykładem, wzorem wielu cnót i doskonałości. Jan Paweł II najczęściej wskazuje na Maryję jako na wzór wiary, nadziei, miłości i posłuszeństwa. Jako na pierwszą chrześcijankę, która prowadzi nas i zbliża do Chrystusa, i jest wzorem dla wszystkich wiernych: *jest nim, gdyż skłania nas, abysmy Ją naśladowali w fundamentalnych postawach życia chrześcijańskiego: postawach wiary, nadziei, miłości i posłuszeństwa*⁴⁵.

Zastanawiając się nad znaczeniem wiary Maryi Papież zaznacza, że kluczowe są tu słowa Elżbiety sławiące Jej wiarę – *Błogosławiona jesteś, któraś uwierzyła...* (Łk 1, 45). Wagę tych słów porównuje z określeniem, z którym zwrócił się do Maryi anioł w czasie zwiastowania – „laski pełna”. Ta wiara Maryi sprawiła, że stała się Ona

³⁵ RVM 11.

³⁶ TENŻE, *Słowo chrześcijańskiego testamentu* (23 III 1986), V, 158.

³⁷ TENŻE, *Sanktuarium maryjne w Guadalupe* (13 XII 1987), V, 215.

³⁸ TENŻE, *Przez Maryję...*, 346.

³⁹ TENŻE, *Z Maryją pod krzyżem Jej Syna* (27 V 1990), V, 319. Por. TENŻE, *Akt zawierzenia Najświętszej Maryi Pannie* (6 X 2000), „Salvatoris Mater” 3(2001) nr 2, 378.

⁴⁰ TENŻE, *Pod Twoją obronę uciekamy się* (15 VIII 1991), V, 342.

⁴¹ RVM 1.

⁴² TENŻE, *Szczególnie umiłowana przez Ojca* (8 XII 1998), „Salvatoris Mater” 1(1999) nr 2, 436.

⁴³ RM 2.

⁴⁴ TENŻE, *Eucharystia źródłem życia Kościoła* (5 VI 1994), V, 430.

⁴⁵ TENŻE, *Maryja – wzór dla wszystkich wierzących* (12 XII 1979), II, 89.

obecną w tajemnicy Chrystusa. Pochwała przez Elżbietę wiary Maryi ujawnia, że właśnie wiara ta stanowiła odpowiedź Maryi na Boży dar „pełni łaski” w Niej⁴⁶ i jest wzorem wiary dla wszystkich⁴⁷. W wydarzeniu zwiastowania Maryja przez swoje „fiat” staje się wzorem „tak” całkowicie wolnego i uległego wobec Boga⁴⁸. Lecz jeszcze przed wcieleniem trwała Ona w głębokiej wierze, którą Jezus ukazał wierzącym jako godną pochwały, ale też w wydarzeniu z Kany Galilejskiej wiara Maryi uprzedziła objawienie się mesjańskiej władzy Jezusa. Cud jest odpowiedzią właśnie na wytrwałość Jej wiary. *Maryja jawi się zatem jako wzór wiary w Jezusa, która nie cofa się przed żadną przeszkodą*⁴⁹. Maryja uwierzyła jako *pierwsza*⁵⁰, zatem otwiera peleton tych, którzy mają wierzyć tak jak Ona. Liczni wierzący, z pokolenia na pokolenie, *‘szukają w Jej wierze oparcia dla swojej wiary’*⁵¹. Maryja *„przoduje” na czele długiego orszaku świadków wiary w jedyne Pana, Syna Bożego, poczętego w Jej dziewiczym łonie za sprawą Ducha Świętego*⁵². Jest wzorem naszego pielgrzymowania w wierze, zdawania się na wolę Boga, nawet wbrew nadziei, uczy miłości do Chrystusa⁵³. Wiarę i posłuszeństwo Maryi Jan Paweł II nazywa godną naśladowania cnotą⁵⁴. To posłuszeństwo wiary Maryi ukazało się z całą wyrazistością zwłaszcza pod krzyżem Chrystusa, choć zjednoczenie z Synem przez wiarę trwało zawsze – obecnie jednak posłuszeństwo Maryi Papież określa jako heroiczne⁵⁵. Maryja jest *pierwszym i najbardziej świetlanym wzorem* owego posłuszeństwa wiary⁵⁶. Papież zachęca, byśmy wzorem Maryi, byli gotowi przyjmować wolę Bożą, tak w małych jak i wielkich wydarzeniach. Abyśmy umieli, tak jak Ona, w tym wszystkim całkowicie zawierzyć Panu. Maryja swym życiem świadczy, że warto zawierzyć Bożym obietnicom⁵⁷. Ona jest całym sercem skierowana na pełnienie Bożej woli⁵⁸. Jednakże Jan Paweł II nie wiąże cnoty pełnienia woli

⁴⁶ RM 12.

⁴⁷ TENŻE, *Pewny znak naszej nadziei* (23 V 1993), V, 406.

⁴⁸ TENŻE, *Matka Zbawiciela* (22 V 1988), III, 56.

⁴⁹ TENŻE, *Maryja – wzór wiary* (6 V 1998), „Salvatoris Mater” 1(1999) nr 1, 365.

⁵⁰ RM 26.

⁵¹ TAMŻE, 27.

⁵² TAMŻE, 30.

⁵³ TENŻE, *Maryja jest wzorem naszego pielgrzymowania* (6 X 1979), II, 81-82. Por.

TENŻE, *Prosimy Ją, by przodowała nam na drodze wiary* (15 VIII 1987), II, 294.

⁵⁴ TENŻE, *Wzór macierzyństwa...*, 286.

⁵⁵ RM 18. Por. TENŻE, *Medytacja nad tajemnicą Wcielenia* (25 III 1981), IV, 23.

⁵⁶ TAMŻE, 29.

⁵⁷ TENŻE, *Z Maryją w trzecie tysiąclecie* (8 XII 2000), „Salvatoris Mater” 3(2001) nr 2, 377.

⁵⁸ TENŻE, *Niepokalana naszym wzorem* (8 XII 1997), V, 464.

Bożej z postawą życiowej bierności. Mówi on (nawiązując do *Marialis cultus* Pawła VI), że Maryja, która jest wzorem spełniania woli Bożej, w *Magnificat* solidaryzuje się z tymi, którzy nie godzą się biernie na niesprzyjające warunki życia – własnego i społecznego. Jest wzorem dla tych, którzy wraz z Nią głoszą, że Bóg „wywyższa pokornych” i „strąca władców z tronu”. W ten sposób Maryja *daje nam wzór doskonałego ucznia Chrystusa*, który zdążając do niebieskiej ojczyzny, jest też twórcą państwa ziemskiego, stąd też jest rzecznikiem sprawiedliwości i miłości, świadkiem miłości, która tworzy w duszach ludzkich Chrystusa⁵⁹.

Tak jak Maryja nosiła w swym łonie Chrystusa, tak my mamy Go duchowo nosić w swym sercu, abyśmy mogli odnowić się wewnętrznie i by w ten sposób mógł się w nas odbić Jego obraz⁶⁰. Od Niej uczymy się kochać Jej Syna⁶¹. Ona jest Niewiastą obleczoną w słońce Bożej miłości⁶², wybraną córką Ojca, doskonałym przykładem miłości Boga i bliźniego⁶³; przykładem czynnej miłości i odważnej nadziei – przyjęła wymagania miłości do najbardziej całkowitego oddania i największej ofiary⁶⁴. *Wyprzedza wszystkich w wielkim pochodzie wiary, nadziei i miłości*⁶⁵. Jest wzorem stałości w nadziei⁶⁶ (wzbudza ją i odnawia), wzniosłym wzorem wiary, miłości i doskonałej jedności z Chrystusem⁶⁷. *Spoglądając na Maryję człowiek wierzący uczy się żyć w głębszej jedności z Chrystusem, iść za Nim z żywą wiarą, pokładać w Nim ufność i nadzieję, kochać Go całym swym jestestwem*⁶⁸. Maryja jest także wzorem szczególnej czystości – przeżywanej z miłości do Chrystusa. Dlatego Sobór zachęca, by naśladować Jej nieskazitelną wiarę, nadzieję i miłość. Zachowanie dziewiczej nieskazitelnności wiary wymaga od Kościoła nieustannego czuwania, a nieraz walki i ofiar. Zagrożenia dla wiary upatruje Papież nie tyle w tych, którzy odrzucają Ewangelię, co w tych, którzy przyjmują ją tylko częściowo – *nie chcą przyjąć całego dziedzictwa wiary Oblubienicy Chrystusa*. Inaczej Maryja: Ona była w swym ziemskim życiu niezrównanym wzorem cnót, w tym dziewiczej wiary – przyjęcia ca-

⁵⁹ TENŻE, *Odpowiedzialność za innych* (30 I 1979), II, 23.

⁶⁰ TENŻE, *Maryja – wzór dla wszystkich wiernych* (12 X 1979), II, 89.

⁶¹ TENŻE, *Maryja jest wzorem naszego pielgrzymowania* (6 X 1979), II, 82.

⁶² TENŻE, *Błogosławiona jesteś, któraś uwierzyła* (15 VIII 1986), V, 165.

⁶³ TMA 54.

⁶⁴ TENŻE, *Wstawiennictwo Maryi o jedność chrześcijan* (30 XI 1979), II, 105.

⁶⁵ TENŻE, *Rok Święty w sposób szczególny odnosimy do Niej* (8 XII 1983), II, 235.

⁶⁶ TENŻE, *Tobie, Matko, zawieramy owoce Synodu, Kościół i całą ludzkość* (8 XII 1985), II, 268.

⁶⁷ TENŻE, *Matka Zbawiciela* (22 V 1988), III, 59. Por. TENŻE, *Przez Maryję...*, 84.

⁶⁸ TENŻE, *Maryja figurą...*, 284.

łości i w posłuszeństwie prawdy objawionej - nadziei i miłości⁶⁹. *Jest Ona Dziewicą Wierną: Tą, która wieńczy Stary Izrael i jest wyobrażeniem Kościoła, poślubiona Bogu na zawsze w wierności i miłości (por. Oz 2, 21-22)*⁷⁰. Od Niej mamy się uczyć być wiernymi, wierzyć w to, co Bóg mówi i w to, że może dokonać rzeczy niemożliwych⁷¹; od Niej – najwierniejszej Służebnicy – mamy się uczyć postawy zawierzenia Bogu. W ten sposób będziemy mogli wnikać w tajemnicę zbawienia i czerpać z jej owoców⁷². To właśnie przykład Najświętszej Maryi Panny, Matki Boga i ludzi, pociąga do złożenia naszej wiary i nadziei w Chrystusie⁷³. Mamy ją zachować nawet wtedy, gdy trudno nam zrozumieć jakieś wydarzenia lub przyjąć je⁷⁴.

Do postaw Maryi, nad którymi częściej zatrzymuje się Jan Paweł II należy słuchanie i przyjęcie przez Nią słowa Bożego. My, podobnie jak Ona, winniśmy słuchać i być posłuszni słowu, jak też głosić je⁷⁵. Maryja w Duchu Świętym wnikała w zachowywane w sercu i rozważane słowa i wydarzenia, stąd mogła pojąć ich wyższe znaczenie i ująć je w całość. Dlatego też *jest dla nas wzorem człowieka, który poddając się przewodnictwu Ducha Świętego przyjmuje i zachowuje w sercu – niczym dobre ziarno (Mt 13, 23) – słowa objawienia, usiłuje je najlepiej zrozumieć, aby przeniknąć w głąb tajemnicy Chrystusa*⁷⁶. Maryja jest wzorem nie tylko słuchania słowa Bożego, ale i ofiarnej uległości wobec niego⁷⁷, najwspanialszym wzorem dla wszystkich wierzących słuchania i postępowania według słowa⁷⁸; *figurą i wzorem Kościoła, który przyjmuje z wiarą słowo Pana*⁷⁹, naśladuje więc Jej przykład nieustannie wspominając słowa i czyny Chrystusa⁸⁰. Maryja jest wzorem i gwiazdą nowej ewangelizacji⁸¹. Ona także jest wzorem misyjnego oddania temu dziełu; *Ona pierwsza doświadczyła ewangelizacji (por.*

⁶⁹ TENŻE, *Wzór dziewictwa Kościoła* (20 VIII 1997), IV, 289-290.

⁷⁰ TENŻE, *Dziewica cichej ofiary* (11 III 1984), V, 129.

⁷¹ TENŻE, *Maryja jest wzorem naszego...*, 82.

⁷² TENŻE, *Przesłanie na XII Międzynarodowy Kongres Mariologiczny na Jasnej Górze w Częstochowie* (15 VIII 1996), III, 230.

⁷³ TENŻE, *W świątlach Fatimy nowa ewangelizacja Europy* (13 V 1991), III, 103.

⁷⁴ TENŻE, *Z Maryją w trzecie...*, 377.

⁷⁵ TENŻE, *Wstawiennictwo Maryi o jedność...*, 104-105.

⁷⁶ TENŻE, *Duch Święty we wzajemnym odniesieniu Jezusa i Maryi* (4 VII 1990), IV, 77.

⁷⁷ TENŻE, *Maryja przez całe życie święta* (19 VI 1996), IV, 178.

⁷⁸ TENŻE, *Wzór kultu Kościoła* (10 IX 1997), IV, 294. Por. *Dies Domini*, 86.

⁷⁹ TENŻE, *Lud ukraiński otacza Maryję głęboką czcią* (24 VI 2001), „Salvatoris Mater” 4(2002) nr 1, 288.

⁸⁰ TENŻE, *Kościół naśladuje Maryję* (24 VII 1983), V, 75.

⁸¹ TENŻE, *Kościół brani wolności każdego człowieka* (24 I 1998), III, 262. Por. TENŻE, *Przez Maryję...*, 85.

*Łk 1, 26-38) i jako pierwsza dzieło ewangelizacji podjęła (por. Łk 1, 39-56)*⁸². Jest wzorem przyjęcia Dobrej Nowiny, co wyraziło się w hymnie *Magnificat*, zaś w wydarzeniu z Kany Galilejskiej udzieliła wszystkim ludziom najlepszej rady duchowej, aby byli posłuszni słowu Chrystusa. Jest wzorem misyjnego oddania i wierności szczególnie dla misjonarzy pracujących gdzieś w zapomnieniu⁸³. Maryja w *Magnificat* głosi prawdę o Bogu i Kościół krzepi się mocą tej prawdy – czerpie z Jej serca, z głębi Jej wiary⁸⁴. Maryja jest dla nas wzorem słuchania prawdy i przewodniczką w słuchaniu Ojca, Syna i Ducha Świętego⁸⁵. Nikt nie dorówna Jej w dawaniu świadectwa prawdzie⁸⁶.

Jan Paweł II wspomina krótko także inne cnoty Maryi. Tak zatem mówi m.in. o Jej pokorze: Ona należy do „prostaczków”, którym Bóg się objawia, Ona wiodła w Nazarecie życie „ukryte z Chrystusem w Bogu”⁸⁷. *Przypomina nam, że powinniśmy mieć ducha pokory, bo to ona jest właściwą postawą stworzenia wobec Stwórcy*⁸⁸, za Jej przykładem winniśmy pielęgnować pokorę⁸⁹.

Jest też Maryja wzorem służby: mamy się uczyć od Niej służby troskliwej miłości, jaką ona okazała swojej krewnej, Elżbiecie⁹⁰. Jej gotowość do służby winna wskazywać nam drogę⁹¹. Papież wzywa: *Naśladujcie Jej całkowite otwarcie na Boga, którego pragnie być „sługą” posłuszną i na wszystko gotową. Naśladujcie Jej ciche, gorliwe i czynne otwarcie się na braci i siostry potrzebujących pomocy i opieki, i pocieszenia*⁹². Maryja jest także wzorem ubóstwa, pierwszą wśród prostych i ubogich oczekujących odkupienia⁹³.

Podobnie też jest wzorem niedoścignionej czystości, która jednak nie powinna nas od Niej oddalać, ale nam służyć. Ma ona stać się dla nas wsparciem w walce z mocami zła. Jeśli będziemy naśladować Maryję i Chrystusa, możemy mieć nadzieję na całkowite oczyszczenie z grzechu w przyszłości, na to, że staniemy się święci i niepokalani⁹⁴.

⁸² TENŻE, *Obecność Maryi w powszechnej misji Kościoła* (22 V 1988), III, 46.

⁸³ TAMŻE, 46- 47.

⁸⁴ RM 37.

⁸⁵ TENŻE, *Tobie, Matko, zawierzamy...*, 268.

⁸⁶ TENŻE, *Niepokalana* (8 XII 1989), V, 313.

⁸⁷ RM 17.

⁸⁸ TENŻE, *Z Maryją w trzecie...*, 377.

⁸⁹ TENŻE, *Wstawiennictwo Maryi o jedność...*, 105.

⁹⁰ TENŻE, *Bądźcie prawdziwymi naśladowcami Matki Bożej* (8 IX 1979), II, 68.

⁹¹ TENŻE, *Kościół broni wolności każdego człowieka* (24 I 1998), III, 258.

⁹² TENŻE, *Kochajcie i naśladujcie Maryję* (21 X 1979), V, 16.

⁹³ TENŻE, *Wstawiennictwo Maryi o jedność...*, 105. 103.

⁹⁴ TENŻE, *Niepokalana...*, 313.

Papież ukazuje Maryję także jako wzór modlitwy, o której przypomina nam Ona w swoich objawieniach – modlitwa i pokuta to synteza przesłania objawień maryjnych⁹⁵. Maryja jest wzorem modlitwy dla całego Kościoła. Prawdopodobnie też była pogrążona w głębokiej modlitwie w czasie, gdy pozdrowił Ją anioł – modlitwa wówczas pomogła Maryi w wielkodusznym otwarciu się na tajemnicę wcielenia i udzieleniu mu odpowiedzi. Maryja stanowi najwyższy wzór osobistego uczestnictwa w Bożych tajemnicach⁹⁶. Do modlitwy kontemplacyjnej pociąga nas Maryja w różańcu, w którym tajemnice Chrystusa rozważamy jakby Jej sercem, jest to kontemplacja wyraźnie chrystologiczna⁹⁷. Wspominamy wówczas tajemnice Chrystusa z Maryją (a więc Ona nas uczy) w postawie wiary i miłości, i otwieramy się w ten sposób na przyjęcie łask paschalnych Chrystusa. Różaniec to „medytacja” o Chrystusie z Maryją i prowadzi do modlitwy nieustannej⁹⁸. *Chrystus jest Nauczycielem w całym tego słowa znaczeniu, jest objawiającym i samym Objawieniem. Nie chodzi jedynie o nauczanie się tego, co głosił, ale o „nauczanie się Jego samego”.* Jakaż nauczycielka byłaby w tym bieglejsza niż Maryja?⁹⁹ W roli nauczycielki ukazała się już w Kanie, ale i odmawiając różaniec uczymy się „w szkole Maryi” „czytać” Chrystusa, wnikać w Jego tajemnice i rozumieć Jego przesłanie¹⁰⁰. Papież mówi też o różańcu jako o drodze nieustannego kontemplowania z Maryją oblicza Chrystusa¹⁰¹. Maryja jest także wzorem człowieka otwartego na działanie Ducha Świętego, poddając się Jego przewodnictwu wchodzi, na sposób kontemplacyjny, w głąb tajemnicy Chrystusa¹⁰². Nic więc dziwnego, że Jan Paweł II nazywa Maryję zwierciadłem Bożego piękna, mieszkaniem odwiecznej Mądrości, osobą modlącą się, wzorem kontemplacji i ikoną chwały¹⁰³, a także wzorem kultu oddawanego Bogu¹⁰⁴.

Maryja uczy nas także milczenia¹⁰⁵ oraz „czuwania”. Kościół przejął to Jej macierzyńskie czuwanie. Ona jest pierwszą z czuwających spośród wszystkich uczniów Chrystusa. *Mamy się uczyć Jej*

⁹⁵ TENŻE, *W światłach Fatimy...*, 103.

⁹⁶ TENŻE, *Wzór kultu Kościoła* (10 IX 1997), IV, 295.

⁹⁷ RVM 12.

⁹⁸ TAMŻE, 13.

⁹⁹ TAMŻE, 14.

¹⁰⁰ TAMŻE.

¹⁰¹ TAMŻE, 15.

¹⁰² TENŻE, *Duch Święty we wzajemnym odniesieniu...*, 77.

¹⁰³ RM 33.

¹⁰⁴ TENŻE, *Wzór kultu...*, 294-295.

¹⁰⁵ RVM 24.

czuwania – przede wszystkim w byciu ludźmi sumienia¹⁰⁶. Jest *świe-
tlanym znakiem i wspaniałym przykładem życia moralnego*¹⁰⁷ i dzieli
z Kościołem troskę o przypominanie nakazów moralnych¹⁰⁸.

Maryja daje nam przykład ofiary¹⁰⁹, jest doskonałym wzorem dla
podejmujących ofiary z Chrystusem¹¹⁰, wspaniałomyślnego uczest-
nictwa w ofierze¹¹¹. *Wierni od Maryi uczą się stać pod krzyżem, aby
składać Ojcu ofiarę Chrystusa i łączyć z nią ofiarę własnego życia*¹¹².
Jednocześnie jest Maryja wzorem i obrazem Kościoła oczekującego
na Zmartwychwstałego¹¹³.

Maryja stanowi także wzór oddania w miłosierdziu¹¹⁴. Prowa-
dzi do zrozumienia tajemnicy radości chrześcijańskiej, odkrycia
chrześcijaństwa jako „dobrej nowiny”, skoncentrowanej na Jezusie
Chrystusie, jedynym Zbawicielu świata¹¹⁵. Maryja z Józefem są
pierwszymi wzorami pięknej miłości, o którą Kościół modli się dla
młodzieży, małżeństw i rodzin¹¹⁶. Wzajemna miłość Maryi i Józefa,
jak też ich wiara urzeczywistniają się w służbie Synowi Bożemu –
w Świętej Rodzinie Bóg zajmuje centralne miejsce. Maryja i Józef
*swoim życiem uczą, że małżeństwo jest przymierzem między mężczy-
zną i kobietą, które zobowiązuje do wzajemnej wierności i opiera się
na wspólnym zawierzeniu Bogu*¹¹⁷. Z kolei kobiety odkrywają w Ma-
ryi sekret godnego przeżywania swojej kobiecości. W Niej jaśnieją
blaski kobiecego piękna, najwznioślejsze uczucia ludzkiego serca, jak:
*całkowita ofiara miłości, moc, która potrafi znieść największe cierpie-
nia, bezgraniczna wierność, niestrudzona aktywność, umiejętność łą-
czenia unikliwej intuicji ze słowem pociechy i zachęty*¹¹⁸. Maryja u stóp
krzyża uosabia odwagę kobiet, które odważnie głoszą Chrystusa ko-
lejnym pokoleniom¹¹⁹. Wszystkie kobiety winny widzieć w Maryi
odbicie swojej godności i powołania. Powinno im to zapewnić ludz-

¹⁰⁶ TENŻE, *Jestem przy Tobie, pamiętam, czuwam...* (14 VIII 1991), III, 107-108.

¹⁰⁷ *Veritatis splendor*, 120.

¹⁰⁸ TAMŻE.

¹⁰⁹ TENŻE, *Wstawiennictwo Maryi o jedność...*, 105.

¹¹⁰ TENŻE, *Ostatnie słowa Chrystusa na krzyżu: „Oto Matka twoja”* (23 XI 1988), IV, 43.

¹¹¹ TENŻE, *Wzór kultu...*, 296.

¹¹² *Dies Domini*, 86.

¹¹³ TENŻE, *Maryja i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa...* (21 V 1997), IV, 263.
Por. RVM 23.

¹¹⁴ TENŻE, *Tobie, Matko, zawierzamy...*, 268.

¹¹⁵ RVM 20.

¹¹⁶ TENŻE, *List do Rodzin*, I, 156.

¹¹⁷ TENŻE, *Rodzina Maryi i Józefa* (29 XII 1997), V, 466-467.

¹¹⁸ RM 46.

¹¹⁹ TENŻE, *Maryja, znak nadziei dla wszystkich pokoleń* (7 X 1979), II, 84.

ką promocję, szacunek, rozwój duchowy oparty na wzorze Maryi¹²⁰. W Niej rozwinęła się pełnia specyficznie kobiecej osobowości, typowo kobiecych naturalnych zdolności¹²¹. Ale Maryja jest wzorem każdego powołania: *nie tylko tych, którzy postanawiają poświęcić się całkowicie Bogu i służyć nadejściu Jego Królestwa, ale także tych, którzy pragną dawać świadectwo wiary w życiu małżeńskim i pracy zawodowej*¹²². Jest więc Maryja wzorem pracy, której nadaje charakter osobisty i kobiecy¹²³. Jest także wzorem i Matką dla osób konsekrowanych, powołanych do pójścia za Chrystusem¹²⁴; wzorem dziewictwa konsekrowanego, które ujaśnia i nadaje mu sens¹²⁵. Maryja jest wzorem także dla kapłanów, którzy winni otaczać Ją czcią i miłością oraz naśladować Jej cnoty¹²⁶. Mają przeżywać swe kapłaństwo, które ze swej natury jest służebne, w jedności z Matką i Służebnicą Pańską¹²⁷. W Niej mają znajdować wzór nadprzyrodzonej płodności w Duchu Świętym¹²⁸. Jak Maryja, przez swoje *fiat*, mają się poddawać przewodnictwu Ducha, trwać w ewangelicznym ubóstwie, wsłuchiwać się szczerze i z pokorą w głos braci, by w Duchu odkrywać ich potrzeby i służyć im z mądrą delikatnością w wychowywaniu ich dla wartości ewangelicznych i stać się wiarygodnymi świadkami¹²⁹. Ona jest przewodniczką tych, którzy wychowują w wierze¹³⁰. Maryja jest także wychowawczynią młodych, powołanych do kapłaństwa¹³¹. Jest Przewodniczką na drodze do świętości dla Karmelu, którego jest Kwiatem i Matką. Już wielu w Karmelu wzorowało swe życie na Maryi i wciąż w nim jest Ona kontemplowana jako wzór otwarcia na słuchanie słowa Bożego i posłuszeństwa Jego woli, ukształtowana i wychowana przez Ducha Świętego¹³². Jest wzorem i ikoną humanizmu zapłodnionego przez Ducha Świętego¹³³.

¹²⁰ TEN ŹE, *Ona jest Matką i doskonałym wzorem* (8 III 1983), II, 167.

¹²¹ TENŹE, *Rola kobiety w świetle Maryi* (6 XII 1995), IV, 125.

¹²² TENŹE, *Maryja ideałem każdego powołania* (3 V 1998), „Salvatoris Mater” 1(1999) nr 1, 369.

¹²³ TENŹE, *Przykład Rodziny z Nazaretu* (19 III 1995), V, 437.

¹²⁴ TENŹE, *Błogosławiona Dziewica Maryja a życie konsekrowane* (29 III 1995), IV, 97.

¹²⁵ TAMŹE, 95; TENŹE, *Maryja – wzór dziewictwa* (7 VIII 1996), IV, 197.

¹²⁶ *Pastores dabo vobis*, 82.

¹²⁷ *List do kapłanów na Wielki Czwartek*, Città del Vaticano 1995, nr 8.

¹²⁸ *List do kapłanów na Wielki Czwartek*, Città del Vaticano 1987, nr 13.

¹²⁹ *List do kapłanów na Wielki Czwartek*, Città del Vaticano 1998, nr 7.

¹³⁰ TENŹE, *Zawierzenie ludu Zimbabwe*, V, 272.

¹³¹ TENŹE, *Doskonała wychowawczyni odwiecznego Kapłana* (5 VIII 1990), V, 323.

¹³² TENŹE, *Szkaplerz znakiem „przymierza” z Maryją* (25 III 2001), „Salvatoris Mater” 4 (2002) nr 1, 276.

¹³³ TENŹE, *Maryja, wzór i ikona ludzkości* (7 XI 1998), „Salvatoris Mater” 1(1999) nr 2, 432.

Maryja daje wzór doskonałego ucznia Chrystusa¹³⁴, najlepszy przykład jego postawy¹³⁵, uczy przemierzać za Nim Jego drogę życia – od żłóbka, przez krzyż i zmartwychwstanie, do chwały¹³⁶. Stanowi *wzór życia rosnącego ku pełnej dojrzałości*¹³⁷. Papież porównuje postępowanie Maryi z opisem znajdującym się w Liście św. Pawła do Rzymian (Rz 12, 9-13), widząc w tym fragmencie obraz Maryi: *Jej miłość była bez obłudy; szczerze miłowała innych; gorliwa w duchu służyła Panu; była radosna w nadziei, cierpliwa w ucisku, wytrwała w modlitwie, zarządzająca potrzebom braci*¹³⁸. Za Soborem Watykańskim II (LG 65) Jan Paweł II powtarza, że Maryja była wzorem cnót¹³⁹. Cnoty Maryi mamy naśladować w doczesnej pielgrzymce¹⁴⁰ i wpatrywać się we Wniebowziętą, by czerpać z Jej świętą i słuchać Jej nauki¹⁴¹.

Jan Paweł II ukazuje Maryję jako wzór doskonałości i świętości. Mówi, iż jest Ona niedoścignionym wzorem doskonałości dla wszystkich członków Kościoła¹⁴². Jest „niewyczerpanym” wzorem tak ze względu na Jej wznioślejszy sposób odkupienia (nawet, gdy pilnie Ją naśladujemy, zawsze jeszcze możemy się od Niej czegoś nauczyć), jak i konkretnym radom, których nam codziennie udziela. Ona jest zarazem niedoścignionym ideałem, jak też przewodzi nam w życiu. Uczy nas owocnego przyjmowania słowa Bożego – nie biernego, lecz związanego z zaangażowaniem w nabywanie i pogłębianie cnót¹⁴³. *Maryja nie musiała, w odróżnieniu od nas, zwalczać w sobie skłonności do zła. Tęgo uczymy się od innych świętych. Ona zaś wskazuje nam drogę rozwoju od dobrego ku lepszemu, przez zwyciężania prób i pokus, dążenia do coraz większej doskonałości. Maryja uczy nas postępować drogą wiary, nadziei i miłości*¹⁴⁴. Doskonałość Maryi Papież nazywa „preludium” życia po Bożemu w Kościele. Tak widziana doskonałość Maryi nabiera autentyczności¹⁴⁵. My zaś mamy naśladować Tę, która jest cała święta, na drodze do osobistej doskonałości¹⁴⁶, mamy sprostać wezwaniu do świę-

¹³⁴ TENŹE, *Odpowiedzialność...*, 23.

¹³⁵ TENŹE, *Maryja, znak nadziei...*, 82.

¹³⁶ TENŹE, *Matka Zbawiciela...*, 59.

¹³⁷ TENŹE, *Maryja wzorem na drodze ku pełnej dojrzałości* (15 VIII 1991), III, 117.

¹³⁸ TENŹE, *Radosna tajemnica Nawiedzenia Maryi* (31 V 1979), II, 41.

¹³⁹ TENŹE, *Prosimy Ją, by przodowała nam na drodze wiary* (15 VIII 1987), II, 294.

¹⁴⁰ TENŹE, *Błogosławiona jesteś, o Maryjo* (10 XI 1982), V, 57.

¹⁴¹ TENŹE, *Znak nadziei i pociechy* (15 VIII 1987), V, 194.

¹⁴² TENŹE, *Tobie, Matko zawieramy...*, 268.

¹⁴³ TENŹE, *Maryja wzorem doskonałości* (11 II 1988), III, 29-31.

¹⁴⁴ TAMŹE, 30-31.

¹⁴⁵ TENŹE, *Maryja figurą...*, 283.

¹⁴⁶ TENŹE, *Tajemnica Trójcy Świętej...*, 369.

tości idąc za wspaniałym przykładem Maryi¹⁴⁷. Papież, nawiązując do tradycji syryjskiej, nazywa Maryję „ikoną piękna”, jak też „miastem położonym na górze” i „lampą umieszczoną na świeczniku, aby świeciła wszystkim”, gdyż obraz Jej doskonałości, świętości winien jaśnieć w sercu każdej wspólnoty kościelnej¹⁴⁸. Maryja jest *obrazem stworzenia powołanego przez zmartwychwstałego Chrystusa [...], świetlanym obrazem ludzkości odkupionej i ogarniętej zbawczą łaską*¹⁴⁹. W ten sposób Maryja jest też przykładem „nowej ludzkości”, gdyż w Niej wypełnił się Boży plan, Ona jest „łaski pełna”¹⁵⁰. Jako Nowej Niewieście, będącej obrazem nowego stworzenia i nowej ludzkości, Jan Paweł II zawiera Maryi pragnienie odnowy Kościoła, jak też pragnienie sprawiedliwości, wolności i pokoju całej ludzkości¹⁵¹.

Na koniec warto jeszcze przypomnieć zachętę Jana Pawła II wyrażoną w Liście o Różańcu, by wraz z Maryją nieustannie kontemplować oblicze Chrystusa, aby móc upodobnić się do Niego; mamy prowadzić serdeczne rozmowy z Jezusem i Maryją, aby stać się do Nich podobni – *nauczyć się od tych najwyższych przykładów życia pokornego, ubogiego, ukrytego, cierpliwego i doskonałego*¹⁵².

Temat naśladowania Maryi jest dzisiaj jeszcze za mało popularny, choć przecież zasadniczy. Skoro bowiem przez naśladowanie Maryi najlepiej wyrażamy Jej cześć, zatem i najlepiej okazujemy Jej w ten sposób miłość. Wobec tego, zwłaszcza u nas, w Polsce, gdzie lubimy się chlubić naszą czcią do Maryi, warto uświadamiać konieczną potrzebę Jej naśladowania. Nie możemy sądzić, że nasza miłość do Maryi najlepiej wyraża się wówczas, gdy Ją prosimy. Jeśli ograniczymy się do samych próśb, staniemy się narodem żebraków, niezdolnym do odwzajemniania miłości i rycerskiej hojności. Te właśnie mają się przejawiać w naszym życiu wobec Maryi, z którą ma nas łączyć wspólnota ducha – życia wewnętrznego, opartego na upodobnieniu się do Tej, którą kochamy i czcimy.

¹⁴⁷ TENŻE, *Tobie, Matko, zawierzamy...*, 270. Por. TENŻE, *Wzór kultu Kościoła* (10 IX 1997), IV, 294.

¹⁴⁸ TENŻE, *Maryja eschatologiczną ikoną Kościoła* (14 III 2001), „*Salvatoris Mater*” 4(2002) nr 1, 283.

¹⁴⁹ TAMŻE, 282.

¹⁵⁰ TENŻE, *Monstra te esse Matrem* (6 VI 1987), II, 282.

¹⁵¹ TENŻE, *Sanktuaria maryjne w Kalabrii* (12 VI 1988), V, 252.

¹⁵² RVM 15.

Potrzebę naśladowania Maryi podkreśla zdecydowanie Jan Paweł II. W niniejszym artykule próbowano zebrać jego wypowiedzi na wspomniany temat, rozproszone w różnych pismach, i ułożyć je we w miarę scalone obrazy.

Dr Danuta Mastalska
Centrum Formacji Maryjnej „Salvatoris Mater” (Licheń)

ul. Traugutta 6/6
PL - 63-500 Konin

Maria come modello e Maestra nell'insegnamento di Giovanni Paolo II

(Riassunto)

Giovanni Paolo II nel suo insegnamento fortemente sottolinea la necessità dell'imitazione di Maria. L'autrice ha studiato questo tema nell'insieme dell'insegnamento mariano del Papa. Dall'analisi dettagliata dei testi emerge prima la figura di Maria come modello, figura e archetipo della Chiesa, e poi Maria come Maestra riguardo la Chiesa e l'esempio da imitare.

La Vergine Maria è prima di tutto l'esempio di fede, amore e obbedienza, e altre virtù: umiltà, purezza, servizio, spirito di preghiera. Il Papa indica Maria come esempio per tutti, gli uomini e le donne. Secondo il Pontefice l'imitazione è la forma più alta del culto mariano.